

Krzysztof Leszczyński

FRANZ ANTON ITRICH KASZUB Z WIELKIEGO KACKA BOHATEREM STANÓW ZJEDNOCZONYCH

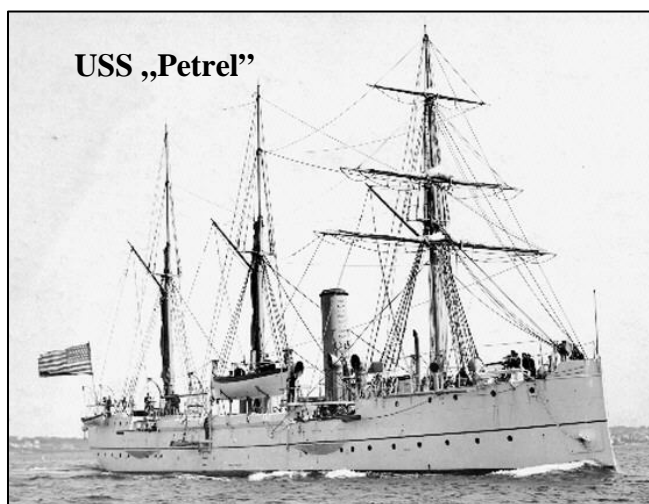
Franz Anton Itrich - urodził się w Wielkim Kacku 26 listopada 1853 roku. W latach siedemdziesiątych, może osiemdziesiątych XIX wieku wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. Tam wstąpił do amerykańskiej Marynarki Wojennej (*United States Navy*). Dzięki znajomości sztuki ciesielskiej, której nauczył go jego ojciec, stał się „cieślą okrętowym”, wchodząc w skład załogi pokładowej jednego z amerykańskich okrętów.

W roku 1898, po tajemniczej eksplozji na amerykańskim pancerniku „Maine” cumującym w Hawanie na należącej wówczas do Hiszpanii wyspie Kubie, Stany Zjednoczone wypowiedziały wojnę Królestwu Hiszpanii.

Działania wojenne toczyły się w dwóch odległych od siebie rejonach świata. Na Karaibach - gdzie Amerykanie dążyli do wyparcia Hiszpanów z Kuby i na Filipinach – będących także kolonią hiszpańską.

W chwili wybuchu wojny Franz Anton Itrich pełnił służbę na pokładzie kanonierki USS „Petrel” wchodzącej w skład eskadry admirała George’a Deweya stacjonującej na Pacyfiku.

1 maja 1898 roku flota amerykańska licząca 6 okrętów (4 krążowniki i 2 kanonierki) wpłynęła do Zatoki Manilskiej u wybrzeży Filipin. Tam napotkała eskadrę hiszpańską złożoną z 2 lekkich krążowników i 7 kanonierek. Dowodzący nią adm. Montojo popełnił jednak błąd ustawiając swoje okręty na płytkich wodach wzdłuż wybrzeża, w dwóch liniach w szyku torowym. Amerykanie wykorzystując okoliczność, że płytkie wody utrudniały manewrowanie okrętom hiszpańskim, zbliżyli się do nich i przechodząc trzykrotnie w pobliżu całkowicie je zniszczyli.

Po zakończonej walce flota amerykańska zakotwiczyła naprzeciwko Manili. Na polu bitwy pozostał jedynie USS „Petrel”, który otrzymał zadanie zatopienia płonących i opuszczonych przez załogi, lecz wciąż jeszcze utrzymujących się na powierzchni zatoki, okrętów hiszpańskich. Ostrzał artyleryjski nie wchodził jednak w

raczność, trzeba było bowiem sprawdzić, czy na pokładach statków nie znajdują się jeszcze ranni Hiszpanie, skontrolować ewentualny ładunek i wtedy dopiero przez podłożenie ognia na całej długości statków doprowadzić do ich całkowitego zniszczenia i zatopienia. W tym celu kapitan USS „Petrela” wysłał siedmioosobową grupę abordażową na czele której, na ochotnika, stanął Franz Anton Itrich.

Przez kolejne siedem godzin grupa Itricha krążyła łodzią wiosłową po zatoce. Nie bacząc na groźbę wybuchu amunicji, czy też ostrzału ze strony hiszpańskich marynarzy mogących wciąż jeszcze przebywać na statkach, Itrich osobiście wchodził na pokład każdego wraku, by po jego skontrolovaniu pomóc w rozprzestrzenianiu się ognia. Tak doprowadzono do zatopienia pięciu okrętów. Oszczędzono jedynie transportowiec „Manila”, na którym Itrich odkrył ładunek 350 ton węgla, 35 sztuk bydła, baryłki wina i znaczną ilość amunicji. Statek ten, po remoncie, został później włączony do floty amerykańskiej.

Po wojnie, dzięki rekomendacji kapitana USS „Petrel”, Itrich został awansowany do stopnia podoficera otrzymując funkcję tzw. „głównego cieśli okrętowego” (*Chief Carpenter's Mate*). Potem zaś - 5 grudnia 1900 roku został odznaczony amerykańskim „medalem honoru” (*Medal of Honor*) – najwyższym odznaczeniem

Franz Itrich w czasie akcji w Zatoce Manilskiej

wojskowym w Stanach Zjednoczonych ustanowionym w czasie wojny secesyjnej, a nadawanym za wyjątkowe akty odwagi na polu bitwy. W uzasadnieniu napisano krótko: „pełniąc służbę w obecności wroga Franz Anton Itrych wykazał się bohaterstwem w czasie akcji”. A tak na marginesie - za udział w „wojnie hiszpańskiej” przyznano tylko siedem takich medali. Oprócz medalu Itrich otrzymał też od dowództwa marynarki wojennej nagrodę pieniężną – 100 \$, a była to wówczas kwota niemała.

Franz Itrich zmarł w Kalifornii 11 czerwca 1933 roku w wieku 79 lat. Został pochowany na „*San Francisco National Cemetery*”. Szkoda tylko, że we wszystkich amerykańskich źródłach występuje zawsze jako „urodzony w Niemczech” – w *Gross Katz* koło miasta *Danzig*, natomiast ani słowa nie ma o tym, że to z dziada pradziada – był polski Kaszub, z polskiego Pomorza Gdańskiego.

„Medal of Honor”

„San Francisco National Cmentary”

